NOTE PE MARGINEA UNOR IHTIONIME ROMÂNEȘTI (II)

VALENTIN ȚURLAN

Prima parte a prezentelor note[1] a luat în discuție ihtionimele *boián*, *bouleán*, *fat*, *fugár*, *leancár*, *némeș*, *ovăsél*, *preuteásă*, *răspár*, *sacagíță*, *secrét*, *șfei*, *șuícă*, *țiclán* și *trapazán*. Celor menționate, le adăugăm acum pe următoarele[2].

ANCEÁUS s. m. „hamsie" — *Engraulis encrassicholus*, Alexandrov, 1925 (Vasiliu, *Peștii*, p. 322) <rus. *ančóus* „pește din neamul scrumbiei, *Clupea* sau *Engraulis encrassicholus*" (Dal', I, 19).

ARVĂȚÓI s. m. „ghiborț" — *Acerina cernua*, Linné, 1758 (Făcăieni — jud. Ialomița)[3]. Este un derivat din *arvat* (<*avat* „Aspius aspius", Linné, 1758, formă reținută de Băcescu, *Peștii*, 137, pentru Fetești, jud. Ialomița) cu suf. augm. *-oi*. Menționăm că, în lungul Dunării muntene, întîlnim, ca urmare a confuziei între specii, și alte exemple de nume proprii lui *Aspius* folosite pentru *Acerina* (vezi Țurlan, *Note*, I, 322—323, s. v. RĂSPĂR).

BACALIÁR s. m. „mezit" — *Odontogadus merlangus euxinus*, Nordmann, 1840, pește tipic Mării Negre (Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 113, 165). Înregistrat în CADE, fără etimologie. Provine din ngr. *bakaliáros* „id." (Papakonstantinou, *Check-list*, p. 255).

BALAMÚT s. m. „scrumbie de mare avînd o dimensiune mijlocie" (Sulina) <rus. *balamut* „id.". Dal', I, 41—42, tratează acest cuvînt la articolul *balamutit'* „a țese intrigi". În realitate, avem a face cu tc. *palamut* (<ngr. *palamida* „Sarda sarda", Bloch, 1748; vezi Radloff, IV, 1166), cuvînt intrat și în română (cf Sala, *Cu privire...*, 29) și în bulgară (Gerov, IV, 7), pe care pescarii ruși de la gurile Dunării l-au preluat, datorită asemănării dintre pălămida mică și scrumbie, transformîndu l, ca urmare a unei false etimologii, în *balamut* (cf. Gricenko, *Nazv.*, 39).

---

[1] Vezi „Anuar de lingvistică și istorie literară", Iași, tomul XXXI, 1986—1987, A., p. 221—226.

[2] Cînd nu se fac referiri la dicționarele noastre lingvistice, înseamnă că ihtionimul în cauză nu se află înregistrat în aceste lucrări. Pentru accentul, sensul și circulația unor ihtionime din prezentele note am beneficiat de sprijinul prof. dr. Dumitru Bogatu, prof. dr. Nicolae Bacalbașa, lect. dr. Victor Cristea și student Dragoș Onea de la secția *tehnică piscicolă* a Universității din Galați, cărora le mulțumim și pe această cale.

[3] Vezi *arvățói* s. m., „soi de pește" (Seimenii Mari, jud. Constanța), în *Texte Dobrogea*, p. 679.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

BAZAÓCHI s. m. „babușcă" — *Rutilus rutilus carpathorossicus*, Vladikov, 1930 (Grindu, jud. Tulcea). Avem a face cu o întrebuințare metaforică a lui *bazaochi*, adj., subst. : 1. „care se uită chiorîș, zbanghiu" ; 2. „nebunatic, deșănțat" (DA). Ceea ce impresionează la *Rutilus* sînt ochii, fapt pentru care în graiul moldovean a fost numit și *ocheană*.

BĂISTRÚG, *bîistrúg*, *bistrúg* s. m. „specie de chefal" — *Mugil ramada*, Risso, 1826 (Mahmudia, jud. Tulcea[4] ; vezi și Vasiliu, *Peștii*, 292)< rus. *bajstruk*, *bistrjuk* „bastard" (Dal', I, 88 ; vezi și Klykov, 35). În *Slovar'*, 224, e înregistrat — în forma *bistrug* — numai pentru ucraineană. Antipa, *Fauna*, 82, menționează că pescarii lipoveni din Jurilovca, jud. Tulcea, îl numesc pe *Mugil ramada*, *bistrug*, adică „bastard", întrucît îl socotesc „ca un fel de corcitură"[5].

BELÚGĂ s. f. „morun" — *Huso huso*, Linné, 1758 („Morunului îi mai zice și *beluga*" : Sulina, Mahmudia, jud. Tulcea ; vezi și Vasiliu, *Peștii*, 270)< rus. *beluga* „id." (Dal', I, 155, vezi și *Slovar'*, 66 ; cf. Antipa, *Fauna*, 270).

BERBERÎȚĂ s. f. „babușcă" — *Rutilus rutilus*, Linné, 1758 (Potelu, jud. Olt). În rusă, *berberá*, *berberka*, *berebera*, *berebĕr*, *berebĕrka*, *berebĕročka* etc. sînt citate ca nume pentru plătică și batcă (vezi Dal', I, 82 și *Slovar'*, 126, 142). La baza ihtionimului nostru se poate afla un derivat rusesc dialectal cu suf. *ica* : **berberica*. Confuzia dintre cele trei specii se face adesea.

BÎCIÓC s. m. „guvid" — diferite specii de *Gobio* (Sulina, Mahmudia, Somova, jud. Tulcea ; vezi și Panighiant, *Delta*, 28)<rus. *byčok* „id." (*Slovar'*, 236—241). Vasiliu, *Peștii*, 253, înregistrează pentru *Neogobius kessleri*, Günther, 1861, forma *bîicioc*, provenită din rus. *byjčok* „Gobio" (cf. I. Robciuc, *Note etimologice*, în LR, 1966, nr. 5, p. 505 ; vezi și Antipa, *Fauna*, 64, 72).

BÎRCĂ s. f. „plătică" — *Abramis brama*, Linné, 1758 — de dimensiuni potrivite sau mici (Băcescu, *Peștii*, 47) ; *bîrcáș* s. m. „sabiță" — *Pelecus cultratus*, Linné, 1758 (Antipa, *Pescăria*, 384) ; *bîrcáci* s. m. „mreană" — *Barbus barbus*, Linné, 1758 (Vasiliu, *Peștii*, 163), „pui de mreană pînă la 15 cm" (Băcescu, *Peștii*, 21, 75), „o specie de pești mici" (Antipa, *Pescăria*, 774), *bîrce*, *bîrcíe* s. f. „sabiță" (Băcescu, *Peștii*, 21, 51, Vasiliu, *Peștii*, 202), „pește ca plătica, lung și lat" (I. Boceanu, *Glosar de cuvinte din județul Mehedinți*, București, 1913, p. 3). Lucrările citate precizează că aria de circulație a acestor ihtionime este în zona cataractelor Dunării, jud. Mehedinți și jud. Caraș-Severin[6]. G. Giuglea îl încadra pe *bîrcaci* între ihtionimele de origine autohtonă, socotindu-l „înrudit cu alb. *bark* «burtă»"[7]. În ce ne privește, credem că *bîrcă*, *bîrcaș* provin, și ca urmare a confuziilor dintre specii, din scr. *brka*, *brkaš* (<*brk* „mustață"), nume înregistrate pentru grindei — *Nemachilus barbatulus*, Linné, 1758, pește care are „patru mustăți pe buza superioară și două mai lungi în colțurile gurii " (*Rječnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika*, Belgrad, 1959—1980, vol. II, p. 183, vezi și *SLRib.*, 28—29). Mustăți

[4] Subiectul pescuise în zona lacurilor litorale.

[5] Din precizarea „Dintre toate speciile noastre de chefali, platarinul este acela care intră întîi în ghiol și care caută să iasă cel dintîi ; el este întotdeauna în capul cîrdului, de unde-și trage și numele său rusesc de *bistrug*", făcută în *Pescăria*, 641, rezultă că, de astă dată, ihtiologul îl pune în relație cu *bystryj* „repede, iute, rapid". În acest caz însă numele derivat ar trebui să fie *bystrjak'*, (vezi Dal', I, 150).

[6] Forma *bîrce* a fost înregistrată de noi și la Maglavit, jud. Dolj.

[7] *Ce ne spun numirile de pești*, în „Carpații", XV, 1947, p. 134.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

are și mreana : „botul lung cu buze cărnoase și cu patru mustăți groase din care cele două dinainte mai scurte" (Vasiliu, *Peștii*, 163). Vezi și scr. *brčka* „roșioară", în *Slovar'*, 192. Formele *bîrce*, *bîrcie* reprezintă variante ale unui sg. fem. refăcut din *bîrci* (pl. lui *bîrcă*).

BÎRZÁC s. m. „obleț" — *Alburnus alburnus*, Linné, 1758 (Antipa, *Pescăria*, 385, pentru jud. Mehedinți : „Ghelbereul este un instrument care nu se întrebuințează decît foarte rar și se prinde, ca și cu chipcelul, albitură, dar mai cu seamă *bîrzaci* «obleți» ") <scr. *brzak*, nume folosit atît pentru obleț — *Alburnus alburnus*, Linné, 1758, cît și pentru clean — *Leuciscus cephalus*, Linné, 1758 (*SLRib.*, 28 ; *Slovar'*, 134). Oblețul — spune Băcescu, *Peștii*, 136 — e „mișcarea în persoană", fapt pentru care a fost numit și *fugar*. Scr. *brzak* = rom. *fugar* ; vezi *fugar* „obleț" în jud. Bihor (Țurlan, *Note*, I, 221).

BOGZÁR s. m. „viză mai mică". Scriban, D. îl derivă din *bogză* „bufniță". Șăineanu, DU, DA și CADE îl înregistrează cu etimologie necunoscută. Antipa, *Fauna*, 245, unde se precizează că această denumire se dă „pe la Brăila și Galați" exemplarelor „ca de 40—50 cm lungime", pare să fie singura sursă pentru acest ihtionim a lucrărilor lexicografice citate. Subiecții noștri din zona menționată nu-l cunoșteau. Relația dintre „bufniță" și „viză mică" nu e greu de văzut, dar *bogză* nu este un cuvînt în circulație. Mihai C. Băcescu, *Păsările în nomenclatura și viața poporului român*, București, 1961, p. 246 (vezi s. v. JOI-MĂRIȚĂ) îl consideră „de cronici". Nu apare nici în ALR II, s. n., III, harta 712, *bufniță*. Ca ihtionim, *bogzar* (< *bogză* „bufniță") trebuie socotit, deci, o creație ocazională.

BOROÁCĂ s. f. „zglăvoacă" — *Cottus gobio*, Linné, 1758 (Antipa, *Pescăria*, 63, pentru Brezoi, jud. Vîlcea). Este *boarcă* „idem", reținut de Băcescu, *Peștii*, 170, cu aceeași localizare[8].

BOȚÓC, *boțóg* s. m. Antipa, *Fauna*, 146, 148, îl înregistrează pentru „cosacul corcit cu batca" — *Abramis sapa*, Pallas, 1811, în jud. Ialomița iar Băcescu, *Peștii*, 144, 170, pentru specii de *Gobio* în fostele județe Ilfov (la Oltenița) și Caraș. DA îl derivă din *boț* cu suf. *-og*. În ce privește sensul „Gobio", credem că apropierea de rom. *boț* a făcut să ajungă la forma noastră rus *byčok (bîcioc>băcioc>boțoc)*, nume dat speciilor de *Gobio* (Dal', I, 149 și *Slovar'*, 160, 236 și urm.).

BUȚ, *buțói*, *buțóń* s. m. 1. „zglăvoacă" — *Cottus gobio*, Linné, 1758 ; 2. „avat" — *Aspius aspius*, Linné, 1758. Ihtionimele *buț* și *buțon* (<*buț*+suf. dial. *-oń*) „zglăvoacă" sînt citate de Băcescu, *Peștii*, 170, pentru jud. Timiș, în jurul Timișoarei, iar ihtionimul *buțoi* (<*buț*+suf. *-oi*),,avat" de Antipa, *Pescăria*, 383 și Băcescu *Peștii*, 137, pentru zona cataractelor Dunării (vezi și Vasiliu, *Peștii*, 207). În DA găsim la subst. BUTOI, derivat din *bute* „botte, boute", și sensul (2) „pește mic de Dunăre". Sursa o reprezintă Ionescu, *Agricultura*, 93. De fapt, forma care trebuia reținută în DA este *buțoi*, întrucît cunoscutul agronom scrie — conform ortografiei vremii — *mihaltiu* pentru *mihalț*, *tiscovu* pentru *țîșcov*, *siparîu* pentru *șipar* etc. *SLRib*, 37, 38, înregistrează, ca nume pentru *Aspius*, pe *buca*, *bucan*, *bucov*, *bucanje*, *buconja*, *bucovčik*, considerate ca avînd la bază magh. *bucó* „Aspius....". „Aspro...." (Eck., 341, Nicolae Répássy, *La pêche et la pisciculture en Hongrie*, Budapest, 1900

[8] Întrucît nu mai este menționat de nici un alt ihtiolog, s-ar putea ca la Antipa, *Pescăria*, 63, să avem a face cu o simplă greșeală de tipar.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

p. 5). Zona de circulație ne obligă să avem în vedere și posibilitatea unui împrumut din sîrbă, de unde formele românești se pot ușor explica.

BUZÁT s. m. Atestat ca „nume popular" pentru *Labrus viridis*, Linné, 1758, de Bușniță — Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 142, ediția a II-a, 1971, p. 108. Pare, mai degrabă, o creație a specialiștilor, plecînd de la numele științific *Labrus*... (vezi, analog, *dințat*, dat, ca „arbitrar", de Vasiliu, *Pești*, 346, lui *Dentex dentex*, Linné, 1758).

CARAGHIÓZ s. m. „specie de scrumbie" — *Alosa pontica var. nigrescens*, Antipa, 1905. Atestat de Antipa, *Fauna*, 225, după care îl înregistrează DA, ca sens derivat al lui *caraghios*<tc. *karagös* „ochi negru". În turcă e citat ca ihtionim: *karagöz* „eine Fisch" (Radloff, II 135)[9]. La Devedjian, *Pêche*, 183, găsim *karagueuz tirsi* „Alose aux yeux noirs".

CEÁCE, *ciácia*, *ciúcia* s. f. „șprot" — *Sprattus sprattus phalericus*, Risso, 1826 (Antonescu, *Pești*, 1957, p. 186, Vasiliu, *Pești*, 325, Bușniță — Alexandrescu, *Atlas*, ediția a II-a 1971, p. 60, *Dicționar piscicol*, 48). Sînt mai apropiate de etimon (<tc. *çaça* „Sprattus...") decît forma *țața*[10], la care a intervenit și etimologia populară (vezi Sala, *Cu privire...*, 32). Devedjian, *Pêche*, 51, menționează că „dans le peuple, on dit même *Tchatcha* pour *désigner* le frétin de l'Anchoise". Forma *ceace* e refăcută din *ceacea* (vezi forma *ciacia*), prin socotirea lui *-a* drept articol.

CENACÓP, *cinacóp* s. m. „lufar mic" (Constanța). Înregistrat în română și bulgară, fără etimologie, de Spasova, *Za njakoi*, p. 359. Vasiliu, *Pești*, 329, îl dă ca grecesc. Îl aflăm la Devedjian, *Pêche*, 35, care precizează că „les Temnodons de 16 à 20 au kilo sont appelés *Tchinakop*" (cf. și p. 307, 361).

CHÎLCĂ s. f. „șprot", „sardeluță" — *Sprattus sprattus phalericus*, Risso, 1826. Invocat în DLR pentru etimologia ihtionimului *tiulcă* (vezi mai jos). Puțin cunoscut chiar de către specialiști. Provine din rus. *kil'ka* „id.", care are la bază est. *kilu*, finl. *kilo* (G. P. Cyganenko, *Elimologičeski slovar' russkogo jazyka*, Kiev, 1970, p. 198). În rusă, *kil'ka* e dat pentru *Sprattus* și *Clupeonella delicatula*, Nordmann, 1840 (*Slovar'*, 74—75; veți și Dal', II, 108).

CHIUTÚC s. m. „nisetru mic, ca de 5—6 kg" (Antipa, *Fauna*, 260, pentru litoralul Mării Negre, în regiunea Sfîntu Gheorghe — Portița, și Vasiliu, *Pești*, 266)<tc. *kütük* „trunchi", întrebuințat metaforic.

CHIZDÚRCĂ s. f. „Rhodeus sericeus amarus" — Bloch, 1792 (Băcescu, *Pești*, 163, pentru jud. Iași, com. Bivolari, și Vasiliu, *Pești*, 245—246). În ce privește originea acestui ihtiom, Băcescu, *Pești*, 193, lasă să se înțeleagă că e metaforic, încadrîndu-l în seria numelor „date celor mai nenorociți și comuni peștișori ai noștri și asta tocmai pentru că pe ei nu-i prind obișnuit decît femeile și copiii ori bătrînii nevolnici". Pălțineanu, *Probleme*, 15, îl discută între cuvintele care prin extensie semantică au devenit și ihtionime. Observam aici că un alt pește „mărunt", *Phoxinus phoxinus*, Linné, 1758, e numit în rusă: *bzderka*, *bzdyrka*, în ucraineană: *zderka*, *rična zderka* și în poloneză: *bzdelka*, *bzderka*, *bzderoczka*, *psterka*, *strumeniowa psterka*, *zderka*, *zdyrka* (*Slovar'*, 181 — 182). O formă *bzdyrka* e posibilă și în ucraineană. Prin asurzirea consoanelor inițiale (*b*, *z*), rus *bzdyrka*, ucr. *bzdyrka* și pol. *zdyrka* au devenit *psdyrka*, *sdyrka*, forme de la care se poate explica rom. *chizdurcă*.

[9] În bulgară, *karag'oz* e dat între numele scrumbiei de Dunăre — *Alosa kessleri pontica*, Eichwald, 1838 (Drenski, 40, Slovar', 70).

[10] Aflată și în bulgară (vezi Drenski, 47).

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

CINUPÉRCĂ s. f. „babușcă" (Salcia, jud. Mehedinți și Maglavit, jud. Dolj). Comp. cu scr. *crvenperka, crvenoperka* „roșioară" — *Scardinius erythropthalmus*, Linné, 1758 (*Slovar'*, 192; *SLRib*, 394). Menționăm că termenii *babușcă* și *roșioară* diferențiază specii în puține puncte. În majoritate, îi întîlnim atît pentru *Rutilus* cît și pentru *Scardinius*: vezi, pentru o situație asemănătoare în sîrbocroată, *Slovar'*, 188.

CIOBĂNÁȘ s. m. 1. „pietrar" — *Aspro zingel*, Linné, 1758; 2. „guvid" — de fapt, specii de *Gobius*. (Băcescu, *Peștii*, 25, 112, pentru jud. Giurgiu și Teleorman, și Vasiliu, *Peștii*, 181). Ihtionimul nostru este departe de motivele referențiale care l-ar fi putut genera[11]. Păltineanu *Probleme*, 17, îl crede urmarea sinonimiei cu *mocănaș*[12] <*moacă*, motivat prin trăsătura „aspect fizic". Numele curent pentru *Aspro zingel* (și pentru *Aspro streber*, Siebold, 1863, ca urmare a confuziei dintre specii), întîlnit și pentru *Gobius* (vezi Băcescu, *Peștii*, 112), motivat tot prin trăsătura „aspect fizic", este *p(s)... ciobanului* (*mocanului*), remarcat de Antipa, *Fauna*, 27, ca fiind, în cazul lui *Aspro zingel*, cel „adevărat... în toate părțile țării". Considerente eufemistice au făcut deci ca numelui „urît" (evitat și prin precizarea că *Aspro* e *„pește cu două nume"*, al doilea fiind cel socotit oarecum oficial) să i se substituie, printr-o figură de stil, altul: *ciobănaș (mocănaș)*.

CÍROS, *círus* s. m. „pui de scrumbie albastră sub 20 de cm" (Băcescu, *Terminologia*, 28 și Vasiliu, *Peștii*, 330), „scrumbie mică" — *Alosa caspia nordmani*, Antipa, 1906, sau „rizeafcă" (Antipa *Fauna*, 229, și Vasiliu, *Peștii*, 274), „scrumbie slabă" (Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 180), „scrumbie" — în general (Panighiant, *Delta*, 129). DA îl consideră ca provenind din bg. *čiroz* „scrumbie sărată și uscată". În *Elemente*, 56, l-am explicat prin ngr. *tsiros*, prezent și în limbajul pescarilor ruși din zona Vîlcov (cf. Gricenko, *Nazv.*, 39) și bulgari din zona Varna, Sozopol, Nesebăr (cf. Spasova, *Za njakoi*, p. 358, Drenski, 166). Constatăm acum că trebuie luat în considerație și tc. *tchiros*. Devedjian, *Pèche*, 24, subliniază că în turcă acest nume se dă „scrumbiilor pescuite între 14 aprilie și 13 iunie, complet lipsite de icre și slabe"[13]. Invocînd și filiera turcească, avem în vedere că Antipa, *Fauna*, 229, dă numele ca folosit la noi de pescarii turtucăieni, care au avut — după cum se știe — un contact strîns cu pescarii turci de la Dunăre.

CIȘÍT, *chișít* subst. colectiv. Băcescu, *Peștii*, 24, îl înregistrează pentru fostul jud. Ilfov, com. Greaca și în alte părți din lungul Dunării, cu sensul „amestecătură de tot soiul de pești mărunți", precizînd că *„chișitul* (subl. n.) se întrebuințează mai ales ca nadă la vîrși". E același cu *cișit*<tc. *ceșit*, înregistrat în dicționarele noastre cu sensurile: 1) „asortiment de mărfuri"; 2) „vînzare, desfacere"; 3) „belșug, risipă". În turcă, *ceșit* înseamnă și „amestecătură" (RND, 56).

CIVÍU s. m. „pui mic de șalău". Menționat de Antipa, *Fauna*, 19, ca nume folosit de pescarii turtucăieni. Înregistrat în DA fără etimologie. Provine din tc. *çivi* „cui" (RND, 60), întrebuințat metaforic (vezi, în aceeași situație,

[11] Cum a fost cazul lui *pietrar, fusar*, „Aspro", *moacă, negrar, țigan, umflătură, zglăvoc*.

[12] Citat și el ca nume al lui *Gobius de* Băcescu, *Peștii*, 112, pentru jud. Călărași.

[13] Vezi și Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 180, unde se precizează că „exemplarele slabe prinse primăvara de timpuriu, cînd încep a se apropia de țărmul românesc, se numesc *ciros* și se dau în comerț sărate și uscate sub numele de țîri". Rom. *țîr* < ngr. *tsiros* (DM).

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

strapazan „cuiul de care se leagă lopata la barcă" și „șalău sub 30 de cm", la Țurlan, *Note*, I, 255). Antipa, *Fauna*, 19, precizează că șalăul numit *civiu* e mai mic decît cel numit *strapazan* (vezi și *Pescăria*, 777).

CÎRCÚȘĂ, *crăcúșă* s.f. „moioagă" — *Barbus meridionalis petenyi*, Heckel, 1848 (Băcescu, *Peștii*, 124, pentru jud. Caraș-Severin și Vasiliu, *Peștii*, 165 ; notat și de noi în zona *Orșova-Cazane* ca „nume al unui pește de rîu", probabil tot moioaga) <scr. *krkuša*, *krakuša* „specie de pește — *Barbus meridionalis...*" (*SLRib.*, 169, 173). Băcescu, *Peștii*, 124, precizează, de altfel, că ihtionimul e folosit îndeosebi de pescarii sîrbi.

CÎRJÂNCĂ s. f. „plătică de mărime mijlocie, sub 25 de cm" (vezi Antipa, *Fauna*, 142, și Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 115). Înregistrat și de noi în puncte situate pe Dunăre între Sulina și Ploșca, jud. Dolj. Interesant de observat că nu e citat de Băcescu, *Peștii*, 47 (plătica). TDRG îl derivă din *cîrjă*+suf. *-ancă* (din cauza formei pe care ar avea-o botul peștelui astfel numit), soluție acceptată de CADE și Scriban, D. Avînd în vedere denumirile *plătică răpănoasă*, *plătică rîioasă* date „mai ales exemplarelor mascule, în haina lor de nuntă, al căror corp este acoperit de numeroși butoni aspri" (Bușniță — Alexandrescu, *Atlas*, ediția a II-a, 1971, p. 76), ni se pare mai îndreptățită derivarea din bg. *k"rza*„ murdărie", sugerată în DA.

CLIN s. m. Înregistrat de Băcescu, *Peștii*, 25, 145, 183, ca nume pentru : 1) *Gobio gobio*, Linné, 1758 ; 2) un pește nedeterminat mai îndeaproape și 3) *Leuciscus cephalus*, Linné, 1758. Cu primele două accepții, ihtionimul a fost întîlnit în jud. Mehedinți, iar cu ultima în limbajul pescarilor turtucăeni[14]. Cu această formă, cuvîntul a fost împrumutat din sîrbocroată, unde *clin „Leuciscus"* (vezi *Slovar'*, 167) reprezintă o variantă apărută pe terenul acestei limbi (cf. Dorin Gămulescu, *Influențe românești în limbile slave de sud I. Sîrbocroată*, București, 1983, p. 50).

COLIÓS s. m. „scrumbie cu ochiul mare" — *Scomber japonicus*, Houttuyn, 1782 (Vasiliu, *Peștii*, p. 332, și Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 125, 165, ediția a II-a, 1971, p. 117, 127) <ngr. *kolios* „id." (Papakonstantinou, *Checklist*, p. 254), tc. *kolyos* „specie de scrumbie" (RND, 182; Devedjian, *Pêche*, p. 30[15].

CÓRĂ, *coáră* s. f. Reținut de Antipa, *Pescăria*, 777, ca nume dat lui *Alburnoides bipunctatus*, Bloch, 1782, în jud. Mehedinți. Băcescu, *Peștii*, 116, îi constată prezența în jud. Hunedoara și, în forma *corlă*, în fostul județ Severin (pe Cerna, Beloreca și Timiș). DA înregistrează *coáră* s.f., cu varianta *coră*, fără etimologie. În sîrbocroată, *korov* „buruiană" are și sensul „pește alb din familiile Cyprinidae, Percidae și altele" (*SLRib.*, 163), fapt explicabil prin aceea că *albitura* — cum zic pescarii noștri — este „fără sau cu valoare economică mică" (Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 65). La originea scr. *korov* se află magh. *kóro* „buruiană" (*SLRib.*, 163 ; vezi și Eck., 1205) pe care-l putem invoca și în cazul rom. *córă*.

Peștele astfel numit este — cum precizează subiecții citați de ihtiologi — mic, cu carne puțină și foarte „ciolănos". Reținem aici și mențiunea făcută de Băcescu, *Peștii*, 116 : „corlele sînt extrem de cunoscute și urîte de toți acești pescari[16], fiindcă, dînd foarte ușor la nadă (rîme, muște), îi încurcă la pescuitul speciilor mai bune... «strică pescuitul cu undița»".

[14] Alături de *clean*.
[15] Întîlnit și în bulgară (vezi Drenski, 168).
[16] Undițari (n. n.).

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

CORDEÁ s. f. „Ophidium barbatum", Linné, 1758 (Vasiliu, *Peștii*, p. 336). E refăcut din *cordele*, pluralul lui *cordelă* „id.", înregistrat de CADE și provenind din ngr. *kordéla* „id". [17].

COROSBÍNĂ s. f. „Blennius sanguinolentus", Pallas, 1811 (Bușniță -Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 148, 165, ediția a II-a, 1971, p. 135, 127), *horosbínă* s. f. „Trypterigion tripteronotus", Risso, 1810 (Vasiliu, *Peștii*, 350) < tc. *horosbina* „Blennius" (Devedjian, *Pêche*, 101)[18].

COSTRĂȘ, *costréș*, *costríș*, *costrôș*, *costrúș*, s. m. „ghiban" — *Perca fluviatilis*, Linné, 1758; „ghiborț" — *Acerina cernua*, Linné, 1758. Cuvînt de circulație îndeosebi în graiurile din nordul Moldovei, *costrăș* este considerat de Băcescu, *Peștii*, 31 și 196, un post-verbal dat „sub inspirația unor caractere biomorfologice", deoarece peștele astfel denumit „se costrișează", adică se zbîrlește[19]. În realitate, ne aflăm în fața unui cuvînt împrumutat, căruia dicționarele îi atribuie origine bulgară sau sîrbă. Dorin Gămulescu, *Note slavo-române (în legătură cu etimologiile sîrbocroate din DLR)*, în „Romanoslavica", XIV, 1967, îl include în seria cuvintelor pentru care consemnarea lor ca sîrbisme, fără argumentări suplimentare, nu e justificată. Aria de circulație îl face pe Mile Tomici, *Etimologia cuvintelor...* (în LR, XIII, 1964, nr. 2, p. 115), să pledeze numai pentru un etimon bulgar. În bulgară, numele curent, popular, este *kostur* (vezi și *Slovar'*, 235), față de care *kostrežŭ*, *kostrúšŭ*, citate în DA, par a avea caracter regional, ca împrumuturi din sîrbă, unde general este *kostreš*, *kostriješ* (*SLRib*, 164). Origine sîrbocroată au în română *coástriș*, *cóstriș*, *costrúș*, înregistrate de Băcescu, *Peștii*, 107, pentru *Acerina*, în jud. Timiș, Bihor, Alba. În ce privește graiurile din nordul Moldovei, observăm prezența cuvîntului în ucraineană, *kóstriș*, *kóstriž* „*Perca...*" în zona Cernigovului, și *kostric* „*Acerina...*", pe Nistru (vezi *Slovar'*, 228, 235).

CRIJÁNCĂ s. f. „plătică de mărime mijlocie" (Măgureni-Călărași) < ucr. *križanka* „plătică tînără" (Berlizov, *Leksika*, p. 49), care, la rîndu-i pare a avea la bază rom. *cîrjancă* (vezi mai sus), prezent, în forma *karžanka*, și în limbajul pescarilor ruși din Delta Dunării. Gricenko, *Nazv.*, 38, precizează că ihtionimul *karžanka* „trebuie considerat un împrumut instabil din graiurile românești sau poate ca o relicvă a bilingvismului anterior".

CULARÍD s. m., *cularídă* s. f., „scrumbie albastră mică, de 15—22 cm" (Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 180), Vasiliu, *Peștii*, 330, și *Dicționar piscicol*, 69). Devedjian, *Pêche*, 33, menționează că, în turcă, scrumbiilor mici, sărate li se spune *koliaroudias*.

FOÁC s. m. „clean" — *Leuciscus cephalus*, Linné, 1758 (F.R. Atila, *Peștii și pescuitul*, București, 1916[20], și Vasiliu, *Peștii*, 170). Înregistrat în DM și DEX cu etimologie necunoscută. Cele două dicționare citate descriu peștele astfel numit ca fiind „cu aripile roșietice". În realitate, acestea sînt „*porlocalii*" (subl. n). sau roșii (Vasiliu, *Peștii*, 171). DA înregistrează substantivele *foacă* s.f. și *focău* s. m. „cal de culoare galbenă", cuvinte cu circulație în Sălaj

[17] Vezi *sardea* < *sardele*.

[18] Comp. tc. *horos* „cocoș", *horozibiği* „creastă de cocoș" (RND, 136). O specie asemănătoare, *Blennius pavo*, Risso, 1810, avînd pe cap „o excrescență în formă de creastă", e numită uneori și *cocoșel de mare* (Bușniță — Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 158).

[19] Vezi scr. *kostrešiti se*, *kostrijèšiti se*, vb. imperf. „a se zbîrli".

[20] Vezi Băcescu, *Peștit*, 25.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

și provenind din magh. *fakó* „falb, fahl, erdfahl". Ihtionimul nostru ar putea avea deci caracter metaforic.

FUSÁR s. m. „Aspro streber", Siebold, 1863 : „Aspro zingel", Linné, 1766. Frecvent în lungul Dunării, dar menționat și pentru rîuri interioare : Mureș, Siret (vezi Băcescu, *Peștii*, 29—30, 45). „Forma de fus a corpului (...) spune Băcescu, *Peștii*, 31 — a adus speciilor de Aspro numele respectiv". În sîrbocroată, fusarul e numit *vretenar*, *vrtenar*, *vretenac*, *vretenica* (*Slovar'*, 229 ; *SLRib.*, 59), în bulgară *malka vretenarka* „Aspro streber", *goljama vretenarka* „Aspro zingel" (*Slovar'*, 229—230), iar în ucraineană (în regiunea carpatică a Ucrainei) *vereteľnicja* (*Slovar'*, 229—230). Nu este exclus deci ca în română să avem a face cu un calc, deși faptul ar fi tot atît de posibil și pentru sîrbocroată, bulgară, și ucraineană. În cazul unui calc în română, opinăm (avînd în vedere circulația curentă a ihtionimului *fusar* și căile de răspîndire a lui) că modelul l-a oferit sîrbocroata.

GALEÁ s. f. „pește marin înrudit cu mihalțul" — *Gaidropsarus mediterraneus*, Linné, 1758 (Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 176, Vasiliu *Peștii*, 318, Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 112, 165, ediția a II-a, 1971, p. 89, 127, și *Dicționar piscicol*, p. 97)<ngr. *galiá* „id." (Papakonstantinou, *Check-list*, p. 253), *galéa* „cel în formă de (asemenea cu) pisica sau peștele..." (Ioanid, I, 452).

GHIDRÍN, *ghidirín*, *ghidrón* s.m. „Gasterosteus aculeatus", Linné, 1758 (Băcescu, *Peștii*, 33[21], Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 173, Vasiliu, *Peștii*, 287, Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 116, 165, ediția a II-a 1971, p. 93, 127) și *Pungitus platigaster*, Kessler, 1859 (Vasiliu, *Peștii*, 256)<ngr. *kedrin*, *kedrinos* „de cedru" — arbore din familia pinaceelor (Kontopoulou, *Lexikon*, p. 464)[22]. Antipa, *Fauna*, 59, precizează, de altfel, că *kedrin* e numele dat „de grecii de la Constanța" lui *Gasterosteus*.

GONÂC s. m. „avat" — *Aspius aspius*, Linné, 1758 (Antipa, *Pescăria*, 781 și Băcescu, *Peștii*, 137, pentru Ciuperceni și Bechet, jud. Dolj.) Este același cu *gonaci* 1. „hăitaș" ; 2. „cal bun de fugă", întrebuințat metaforic : „gonacii gonesc toți peștii" — Bechet (Băcescu, *Peștii*, 138). Nu-i exclus ca la atribuirea acestei denumiri să fi contribuit și faptul că în limbajul pescarilor ruși avatului i se mai spune *gonec*, *kon'*, *konĕk* (*Slovar'*, 136 ; vezi și Dal', I, 375).

GŬPĂ, *húpă* s. f. „Boops boops", Linné, 1758, pește comun în Marea Mediterană, dar rar în Marea Neagră (Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 190, Vasiliu, *Peștii*, 345, și Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, ediția a II-a, 1971, p. 104) <ngr. *goupa* „*Boops...*" (vezi Kontopoulou, *Lexikon*, p. 221), cuvînt intrat și în bulgară (cf. Spasova, *Za njakoi*, p. 357).

ICRÁN s. m., *icráncă* s. f. „morun ori nisetru cu icre" (Sulina, 23 August, jud. Tulcea ; vezi și Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 142)< rus. *ikrjan*, *ikrjanka* „pește cu icre" (Dal', II, 40)[23].

ILÁR s. m., *ilárie* s. f., „specie de chefal", „chefalul mic" — *Mugil saliens*, Risso, 1810 (Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, ediția a II-a, 1971, p. 107).

[21] Alături de forma *chendrină*.

[22] Ghidrinul mai e numit și *moș cu trei ghimpi* (Vasiliu, *Peștii*, 287).

[23] Vezi și Antipa, *Fauna*, 270, și *Pescăria*, 366, care le dă ca proprii pescarilor lipoveni din Delta Dunării.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

Primă formă e înregistrată de Scriban, D. iar a doua în CADE, care nu-i precizează genul. Pe cea din urmă am reținut-o și noi, ca un feminin, la Costinești — Tuzla, jud. Constanța. Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 130 și 185, și Vasiliu, *Peștii*, 290, dau numele *ilarii* pentru „exemplarele tinere de la 10 la 20 de cm" de *Mugil auratus*, Risso, 1810 (vezi și Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, 1960, p. 60, 122). Dicționarele citate nu indică etimologia. Antipa, *Fauna*, 81, și *Pescăria*, 640, 654, precizează că *ilarii* este numele dat puilor de chefal de către pescarii greci de la noi. În *Elemente*, 56, am trimis la ngr. *hellaris* „specie de pește marin". Papakonstantinou, *Check-kist*, p. 254, înregistrează un ihtionim *ilari* „Coris julis", Linné, 1758, pește marin mic (sub 18 cm), foarte frumos colorat, întîlnit și în Marea Neagră, unde pătrunde rar din Marea Marmara (Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 196). Din neogreacă, cuvîntul a intrat în turcă. Devedjian, *Pêche*, 194, citează forma *ilaria* pentru exemplarele mici de *Mugil ramada*, Risso, 1826: „Les petits Poulatarinas et les Kobars pesant moins de 100 drammes (300 grammes) s'appellent *ilaria*". Din limbajul pescarilor turci, el a fost preluat de pescarii bulgari, ucraineni și ruși (vezi *ilarja* „Mugil saliens", la Spasova, *Za njakoi*, 359, Drenski, 141, și în *Slovar'*, 224). În română, cuvîntul a putut pătrunde și din turcă (vezi, mai jos, *pacios* și *platarin*). Forma *ilar* e refăcută din ngr. *ilári*, simțit ca plural (vezi, de exemplu, ngr. *barbouni* > rom. *barbun*, ngr. *lavraki* > rom. *lavrak* etc.), iar forma *ilarie* < din tc. *ilaria*, unde *-a* a fost simțit ca articol. Forma *ilar* poate fi și un masculin refăcut din fem. *ilarie*, prin analogie cu alte ihtionime perechi, ca, de exemplu, *guvid* s.m. (< ngr. *guvidi*) — *guvidie* s.f.

JAI s. m. „pește mic", „chitic" (Grindu, jud. Tulcea — Gura Gîrluței, jud. Brăila). Antipa, *Pescăria*, 782, îl reține pentru Brăila cu sensul „pui de pește de tot felul care rămîne pe malul gîrlelor cînd scade apa". Cu această definiție e preluat, fără etimologie, în DM. Pare să fie rezultatul unei metafore. Al. Borza, *Dicționar etnobotanic cuprinzînd denumirile populare românești și în alte limbi ale plantelor din România*, București, 1968, 154, înregistrează *jale, jaleș, jalie, jaie, jai* ca nume date plantei *Salvia officinalis*, L, ale cărei frunze sînt „alungit ovate sau lanceolate, rar eliptice, lungi de 2—8 cm și late de 0,5—2 (4) cm"[24]. Compararea puilor unor pești cu frunzele unor plante și, ca urmare, transferul de nume reprezintă un fapt cunoscut (vezi *frunză, frunza plopului* „pui de plătică sub 10 cm"[25] — Băcescu, *Peștii*, 29, 47; *Terminologia*, 29 și *vîrbicioară* — infra). Botanistul citat localizează forma care ne interesează pe noi în zona Satu Mare. Ea apare și într-o poezie populară („Mă plecai și secerai / Găsii frunzuță de *jai*") culeasă din Berbești-Sighet — Maramureș[26] Nu-i exclus ca această formă să circule și în alte părți ale Transilvaniei de unde a putut fi adusă în zona menționată a Dunării de către păstorii care veneau aici cu turmele la iernat. Ni se pare semnificativ faptul că în județele Vîlcea și Argeș, județe străbătute de vechi drumuri spre Dunăre ale păstorilor de

[24] *Flora Republicii Populare Române*, vol. III, Editura Academiei, București, 1961, p. 239.

[25] Și *foaia plopului*, denumire înregistrată de noi între Făcăeni, jud. Ialomița, și Salcia, jud. Mehedinți.

[26] *Balade populare românești* (antologie de Al. I. Amzulescu), vol. III, București, 1964, p. 207. În glosarul alcătuit de Ion Ionică, *jai* e înregistrat cu sens necunoscut.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

peste Carpați, găsim și un ihtionim *jăele* (<*jai* + suf. *-ele*[27]), prin care este numit boișteanul (*Phoxinus phoxinus*, Linné, 1758), adică tot un pește mic (vezi Băcescu, *Peștii*, 71)[28].

JALTOMEÁSĂ s. f. „văduviță" — *Leuciscus idus*, Linné, 1758 (Smîrdan, jud. Tulcea). Un ihtionim *žoltomjaska „Leuciscus ...*" înregistrează ca specific graiurilor rusești dunărene, I. D. Gricenko, *Promyslovaja leksika russkich rybakov del'ty Dunaja*, Kișinev, 1964, p. 8 (vezi și *Slovar'*, 168). În cazul nostru, etimonul îl reprezintă o formă locală **žjoltomjasa*[29]. De altfel, Antipa, *Fauna*, 174, dă *jaltomeasa „Leuciscus...*" ca nume folosit de pescarii lipoveni din Delta Dunării.

LABÁR, *labáz* s. m. „chefal mare", „laban" — *Mugil cephalus*, Linné, 1758 (Vasiliu, *Peștii*, p. 288)<rus. *lobár*, *lobas* „id". (Dal', II, 261; vezi și rus. *lobar*. „*Acipenser...*", în *Slovar'*, 60—61).

LIJABÓC s. m. „Gobius cephalarges", Pallas, 1831 (Sulina, Crișan, jud. Tulcea[30]; vezi și Vasiliu, *Peștii*, 282, și „Vînătorul și pescarul sportiv" nr. 7, 1967, p. 23)<rus., ucr. *ležebok* „leneș", „trînday" (Dal', II, 245, Hr., II. 353).

LUCI s. m. „Sphyraena sphyraena", Linné, 1758 (Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 199, Vasiliu, *Peștii*, p. 340, Bușniță — Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 124, 165, ediția a II-a, 1971, p. 108, 127, și *Dicționar piscicol*, p. 134)<ngr. *louisos* „id"." (Papakonstantinou, *Check-list*, p. 255).

MAȚE-NEGRE subst. „scobar" — *Chondrostoma nasus*, Linné, 1758. Denumire întîlnită frecvent pe Dunăre, motivată de culoarea neagră a peritoneului (Antipa, *Fauna*, 193, Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 81; Vasiliu, *Peștii*, 161). În rusă și ucraineană, caracteristica menționată a dus la numele *černopuz*, *čornopuz*, *černobrjuch*, *černobrjuška*, *černokol* (*Slovar'*, 148—151).

MITROÁCĂ, *mitrocán*, *mitrocár* s. m. „specie de Gobio" — *Gobio kessleri*, Dubowski, 1862 (Grindu, 23 August, Văcăreni — jud. Tulcea; vezi și Antipa, *Fauna*, 67). Șăineanu, DU, îl înregistrează numai pe *mitroacă* pentru care trimite la *mitră* „acoperămînt de cap... purtat de arhierei în timpul slujbei religioase", deoarece „capul peștelui e foarte mare și turtit". CADE și DLR îl reține fără etimologie. Explicația dată de Șăineanu, DU, se susține și prin faptul că, în alte părți, peștelui în cauză i se spune și *pop*, *poapă* (vezi Băcescu, *Peștii*, 171). Paralelismul *glăvoc* — *glăvoacă* (<bg. *glavoč* „Gobio" — DM) ne îndreptățește să presupunem că ihtionimele noastre sînt derivate de la *mitroc* (<*mitră* „acoperămînt,..." + suf. *-oc*), posibil cîndva în zonă și cu sensul „*Gobio...*"[31].

---

[27] Vezi, pentru valorile acestui sufix, George Pascu, *Sufixele românești*, București, 1916, p. 36.

[28] Menționăm aici că în terminologia pescuitului se întîlnesc și alte cuvinte a căror prezență în zona Dunării se explică prin „contribuția" păstorilor de peste munți veniți la iernat în bălțile Brăilei și Ialomiței ori stabiliți chiar în satele dobrogene dintre Măcin și Cernavodă: *călin*, *păcui*, *stur* etc. (vezi V. Țurlan, *Din terminologia entopică legată de pescuit*, în „Limba română", XIX, 1970, nr. 3).

[29] Carnea peștelui în cauză e de culoare galbenă.

[30] Vezi și Antipa, *Fauna*, 69, care-l înregistrează ca folosit de lipovenii de la Razim și Sinoe.

[31] Sens de la care, probabil, printr-o nouă relație metaforică, s-a ajuns la „vîrtej sau cabestan de înfășurat alergătorul năvodului" (vezi Antipa, *Pescăria*, 468), singurul sens cu care circulă astăzi cuvîntul în zonă.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

MOZDRÚNĂ, *muzdrúnă* s. f. „văduviță" — *Leuciscus idus*, Linné, 1758 (Bujoru și Zimnicea, jud. Teleorman). Comp. cu bg. *măzdruga*, variantă înregistrată a lui *madruga* „id." (Gerov, III, 17, Drenski, 148)[32].

MURZÁC s. m. „specie de guvid" (Sulina, Crișan, jud. Tulcea) Înregistrat și de Vasiliu, *Pești*, 280 și 282 pentru *Gobius melanostomus*, Pallas, 1811, și *Gobius cephalarges cephalarges*, Pallas, 1811. În rusă și ucraineană întîlnim un ihtionim *murzak* dat pentru „o specie de Barbus..." (*Slovar'*, 139, și Berlizov, *Leksika*, 64), Pare să fie un derivat de la *murza*, înregistrat de Dal', II, 360, cu sensul „(învechit) copil murdar, soios". Vezi sin. *lijaboc* < rus., ucr. *ležebok* „leneș, trîndav".

NĂSPĂRÉL s. m. Apare într-o poezie populară culeasă din Dioști — Dolj ; „Dar un mic de *năspărel*, / Parcă fu dracu pe el, / Cu coada că-l înțepa, Tanislav să deștepta"[33]. E o variantă a lui *răspărel* < *răspăr* „ghibort" + suf. dim. *-el*.

OSTREINÓS, *ostrainós*, *vastranós* s.m. „specie de chefal" ; *Mugil saliens*, Risso, 1810 (Antonescu, *Pești*, 1957, p. 30 ; Vasiliu, *Pești*, 291 ; Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 122), *Mugil auratus*, Risso, 1810 (Vasiliu, *Pești*, 290), < rus. *ostryj*, *vostryj*[34] „ascuțit" + *nos* „nas". La Dal', II, 707 și în *Slovar'*, 224, întîlnim forma *ostronos* „Mugil saliens", Russo, 1810[35].

PACIÓS s. m. „chefal mare", „laban" (*Mugil cephalus*, Linné, 1758 — Vasiliu, *Pești*, 288). Înregistrat de CADE fără etimologie. Provine din ngr. *patsós* „stumpfnasig — Art Fisch", tc. *paços* „Meerässche" (Symeonidis, 56). Antipa, *Fauna*, 76, menționează că *pacios* este numele folosit de greci pentru *Mugil cephalus*. Devedjian, *Pêche*, 194, îl citează doar ca nume dat puilor de *Mugilidae* : „... et quand ils sont plus petits, on les désigne sous le nom de *Patchos*".

PLATARÍN s. m., *platarină*, *platerină* s. f. „specie de chefal" — *Mugil ramada*, Risso, 1826 (Constanța ; vezi și Vasiliu, *Pești*, 292—293). Înregistrat de CADE fără etimologie. În *Elemente*, 56, am trimis (plecînd de la faptul că Antipa, *Fauna*, 81, socotea ihtionimul ca propriu pescarilor greci, precum și de la descrierea făcută peștelui în cauză de Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 123) la ngr. *platirrinos* „care are nările largi și nasul mare". Constatăm acum că ihtionimul nostru poate proveni în primul rînd din turcă : *platerina* „eine Fisch" (Radloff, IV, 1419), *poulatarina* „Mugil capito" (Devedjian, *Pêche*, 194), unde are la bază ngr. *platirrină* < *platirrinos* „stumpfnasig — Art. Fisch" (Symeonidis, 48)[36]. Nu trebuie uitat că însuși ihtionimul *chefal*, socotit de dicționarele noastre ca provenind din ngr. *kefalos*, poate avea la bază și tc. *kefal*, înregistrat de Diran Kelekian, *Dictionnaire turc-français*, Constantinopol, 1911, p. 1030.[37]

PLĂȘTĂICĂ s. f. „plătică — *Abramis brama*, Linné, 1758 — de dimensiuni mai mari" (Băcescu, *Pești*, 47, pentru jud. Mehedinți și Caraș-Severin).

---

[32] Vezi și Vasiliu, *Pești*, 210.

[33] Aurelian I. Popescu, *Cîntece bătrînești din Oltenia*, vol. II, Craiova, 1970, p. 112.

[34] Formă înregistrată de Dal', II, 706.

[35] Antipa, *Fauna*, 79 și *Pescăria*, 705, dă formele *vostronos*, *vastranos* ca proprii pescarilor lipoveni din Delta Dunării.

[36] Radloff, IV, 1419, îl consideră ca intrat în turcă din italiană.

[37] Filiera turcească este menționată și de Fr. Miklosich, *Die türkischen Elemente in den südost-und osteuropäischen Sprachen*, Viena, 1888, p. 61.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

În DLR este înregistrat cu etimologie necunoscută. Comp. cu scr. *ploščajka* (atestat pentru *Alburnoides bipunctatus*, Bloch, 1782, și *Rhodeus sericeus amarus*, Bloch, 1782, în *SLRib.*, 273, 274) și bg. *ploštak* „Rhodeus" (Vasiliu, *Peștii*, 245). Dacă scr. *platika* se folosește atît pentru *Abramis* cît și pentru *Alburnus* și *Rhodeus* (vezi *SLRib.*, 269), atunci e posibil că și *ploščajka* să aibă și sensul „Abramis". Cu acest sens, găsim citate formele *plosk*, *ploska*, *plošič*, în *Slovar'*, 128.

POP, *pópă* s. m., *poápă* s. f., „moacă, glăvoacă" — *Cottus gobio*, Linné, 1758. Ultimele două sînt citate de Băcescu, *Peștii*, 171, pentru Năsăud, Banat, Hunedoara — Hațeg. În bulgară, *Cottus* e numit *poppva ryba* (Gerov, I, 217), iar în rusă *pop*, *popik*, *popok* (*Slovar'*, 246). Ihtionimul a putut apărea metaforic (vezi *mitroacă*, *mitrocar*, *mitrocan*), și pe terenul limbii române, cum este tratat în DLR.

PUZAŃÓCĂ s. f. „scrumbie slabă" (Sulina, Somova, Mahmudia, Tudor Vladimirescu, jud. Tulcea; vezi și Tr. Coșovei, *Semnul din larg*, București, 1960, p. 237). În rusă și ucraineană, întîlnim *puzanok* „specie de scrumbie", îndeosebi *Alosa caspica nordmanni*, Antipa, 1905, (vezi Klykov, 42, Berlizov, *Leksika*, 65, Hr., III, 499 și *Slovar'* 68—69; ultima lucrare îl citează între numele date diferitelor specii de scrumbii pe Don, la Marea de Azov, Marea Neagră și Delta Dunării). Forma *puzanok* e reținută la noi, între numele populare pentru *Alosa caspia nordmanni*, Antipa, 1905, de Vasiliu, *Peștii*, 274. Relația cu ihtionimul *scrumbie*, de genul feminin, i-a determinat pe vorbitorii români să derive, cu sufixul moțional *-ă*, un feminin *puzanocă*. Vorbitorul din Tudor Vladimirescu — Tulcea folosea cuvîntul în sintagma *scrumbie puzanocă*, unde, după cum se vede, *puzanocă* funcționează ca adjectiv, *-ă* fiind desinență motivată prin regula acordului. În acest caz apare posibilă explicarea formei *puzanocă* și prin schema substantivării adjectivului ca urmare a elipsei termenului determinat.

RIZEÁFCĂ s. f. „scrumbie de Dunăre mai mică" (Crișan, Grindu, jud. Tulcea, Gropeni, Tufești, jud. Brăila). Subiecții din Sulina și Văcăreni, jud. Tulcea socoteau că „*rizeáfca* nu e neam de scrumbie; nu crește mare". Menționăm că specialiștii (vezi Vasiliu, *Peștii*, 274) dau numele *rizeáfcă* speciei *Alosa caspia nordmanni*, Antipa, 1905, specie cu care „exemplarele tinere de scrumbii de Dunăre se confundă adesea" (Bușniță — Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 76). Dicționarele noastre (DM, DEX, DLR) consideră ihtionimul ca avînd etimologie necunoscută. Scriban, D., îl pune în legătură cu rus. *rezvjak* „vioi". Gricenko, *Nazv.*, 36, înregistrează *razzjavka* „scrumbie tînără", în limbajul pescarilor ruși din zona Vilcovului (U.R.S.S.), ca un cuvînt „foarte larg folosit" și „pătruns și în graiurile limbii române". În *Slovar'*, 68, găsim *rizavka*, utilizat, pentru Alosa caspia nordmanni, Antipa, 1905, de pescarii ruși și ucraineni din Delta Dunării.

RÍBIȚĂ *rímbiță*, *rîbghiță*, *rímbiță*, *rînghiță* s. f. Citate ca nume date unor specii diferite: *Cobitis*, *Gobio*, *Rhodeus*, *Leucaspius* în zonele Giurgiu-Snagov și Sibiu-Făgăraș. DLR indică drept etimon bg. *rybica*, scr. *ribica*, trimițînd însă și la rus. *rybec*. Derivatul *rybica* se întîlnește și în rusă. Ca și în cazul celorlalte două limbi menționate, el reprezintă elementul determinat într-o sintagmă ihtionim: scr. *zlatna ribica* sau *ribica zlatna*, rus. *belaja ribica* sau *ribica belaja* (vezi *Slovar'*, 113 și 144).

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

peşti importaţi din Ţara Românească, şi pe acela de *som* „somn" („pisces *zom*", „*zom*")[40].

SPÁROS s. m. „Diplodus anularis", Linné, 1758, peşte marin rar pe litoralul nostru şi, ca urmare, lipsit de importanţă economică. E citat ca „nume popular" de Vasiliu, *Peştii*, 342, şi Buşniţă-Alexandrescu, *Atlas*, 1963, p. 127. De fapt, circulaţia lui nu depăşeşte decît în rare cazuri sfera specialiştilor. Provine din ngr. *spáros* „id." (Papakonstantinou, *Check-list*, p. 256).

SPURLÚC s. m. „ghiborţ" — *Acerina cernua*, Linné, 1758 („Îi zicem *spurlúc* pentru că se zburleşte cînd îl prinzi"; Slobozia-Oancea, jud. Galaţi).

SUDÚC s. m. „şalău" — *Lucioperca lucioperca*, Linné, 1758. Antipa, *Fauna*, 19, îl localizează în Moldova de Sus. La Şiviţa, jud. Galaţi ni s-a precizat că *suduc* e şalăul „mai mic decît strapazanul". Şăineanu, DU şi Scriban, D. înregistrează forma *suduc*, iar în CADE *suduc* şi *sudac*. Etimonul propus este rus. *sudak*. Circulaţia cuvîntului impune raportarea în primul rînd la ucr. *suduk*, *sudák* „şalău", forme înregistrate de Hr., IV, 225, 227, şi în *Slovar'*, 231.

ŞIPÁR s. m. „morun fără icre". Întîlnit în mai multe surse, între care Ionescu, *Agricultura*, 88 („morunul ce n-are icre se numeşte *şipar*") şi Antipa, *Pescăria*, 791 („*şipar* = morunul fără icre"). DLR îl înregistrează ca regionalism, fără etimologie, trimiţînd la ŞIP[2] (<rus. *šip* „Acipenser sturio", Linné, 1758). Autorii citaţi de noi localizează ihtionimul *şipar* în jud. Mehedinţi. *Şipul* este, după cum menţionează tratatele de ihtiologie, un sturion întîlnit rar în Marea Neagră şi foarte rar în Dunăre (vezi Antonescu, *Peştii*, 1957, p. 202 şi Vasiliu, *Peştii*, 268). Ihtionimul *şip* nu circulă printre pescari, conform datelor culese de noi, decît în Deltă şi la gurile Dunării[41]. Ca atare, credem că nu-l putem invoca în etimologia lui *şipar*, care trebuie căutată în scr. *šipar* „morun mascul"[41] (*SLRib.*, 418; vezi şi *Slovar'*, 67, unde e citat ca sinonim cu *morun*).

ŞNÁIDĂR, *şnáider* s. m. Nume dat lui *Alburnus alburnus*, Linné, 1758, în zona Timişoarei, şi lui *Alburnoides bipunctatus*, Bloch, 1782, în zona Lugojului (vezi P. Banarescu, *Les poissons des environs de Timişoara*, în „Notationes biologicae", vol. IV, 1946, p. 150, 152 şi Buşniţă-Alexandrescu, *Atlas*, ediţia a II-a, 1971, p. 74) <germ. *Schneider*, prin care este indicat *Alburnoides* (*Slovar'*, 130).

TALÁN s. m. „avat" (Gura Gîrluţei, jud. Brăila). Denumirea a putut pleca de la rus. *kon*, *konĕk* „avat" (*Slovar'*, 136), evidenţiind însă prin „echivalentul" ales o altă caracteristică a peştelui în cauză (numit şi *peşte-ţigănesc*), anume valoarea economică scăzută (are multe oase)[42].

TANARĂU s.m. „babuşcă" — *Rutilus rutilus*, Linné, 1758 (Antipa, *Fauna*, 181, pentru Oltina, jud. Călăraşi, şi Vasiliu, *Peştii*, 231). Se explică prin metateza produsă într un derivat *taranău* <*taran* „Rutilus...") + suf. augm. *-ău*.

---

[40] R. Manolescu, *Relaţiile Ţării Româneşti cu Sibiul la începutul secolului al* XVI*-lea*, în „Analele Universităţii «C. I. Parhon»", Bucureşti, *Istorie*, 5, 1966, p. 216.

[41] Ihtionimul *şip* se găseşte şi în sîrbocroată, ca unul din sinonimele prin care e numit morunul — *Huso huso*, Linné, 1758 (vezi *Slovar'*, 67).

[42] Vezi şi scr. *šipar* „adolescent", „lăcău" (I. I. Tolstoj; *Serbskohorvatsko russkij slovar'*, Moskva, 1982, p. 675).

[43] Vezi *talan* „cal bătrîn şi slab, gloabă".

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

TARÂȘCĂ s. f., înregistrat de Băcescu, *Pești*, 185, ca nume folosit la gura Argeșului pentru un pește „de forma caracudei, negru, ce trăiește la papură". Provine din rus. *taraška* (DLR). Precizăm că pescarii ruși de pe Volga, Don și din Delta Dunării folosesc acest ihtionim pentru *Abramis, Blicca, Rutilus* și *Scardinus* (vezi *Slovar'*, 129, 143, 187, 190, 192).

TEÂCĂ s. f. „știucă mai mică decît mîrla" (sat Plosca, com. Bistreț, jud. Dolj). Avem a face cu o întrebuințare metaforică a subst. *teacă* „păstaie".

TIULCĂ s. f. DLR înregistrează acest cuvînt cu sensurile : 1. „gingirică" — *Clupeonella delicatula*, Nordmann, 1840, și 2. „plevușcă[1]" — *Leucapius delineatus*, Heckel, 1843. Cu ambele sensuri din DLR îl aflăm la Băcescu, *Pești*, 55, 144, care-l localizează în zona Nistrului. Vasiliu, *Pești*, 275, îl reține numai pentru *Clupeonella*. Cu acest sens circulă în Deltă, fiind înregistrat și de noi la Sulina, Crișan, Somova, Tudor Vladimirescu — Tulcea. În DLR este comparat cu *chilcă* (vezi mai sus). Provine din rus., ucr. *tjul'ka* (Dal', IV, 451 ; Hr., IV. 30). Dal', IV, 451, îl localizează la Marea Neagră, iar lucrările de ihtiologie rusești în zona : Marea Caspică, Marea de Azov și Marea Neagră (vezi *Slovar'*, 74). Antipa, *Fauna*, 231, menționează că *tilka* este numele dat de pescarii lipoveni aterinei (*Atherina mochon pontica*, Eichw, 1831).

TÎRPÁC, *torpác* s. m. Înregistrat în DLR ca „nume dat masculilor de nisetru și de morun sau femelelor sterpe ale acestor pești", cu etimologie necunoscută. Cu acest sens, circulă în Deltă, și pe Dunăre, între Sulina și 23 August — jud. Tulcea. Vasiliu, *Pești*, 67, îl menționează între numele folosite pentru *Huso huso* (Linné, 1758). Provine din ucr., rus. *turpák*. Gricenko, *Nazv.*, 33, precizează că *turpak* „a călătorit" din nordul rusesc la Don și de aici, cu modificarea semantică, la gurile Dunării. În ucraineană, *turpák* este citat ca nume folosit atît pentru *Acipenser sturio*, Linné, 1758, cît și pentru *Acipenser guldenstadti*, Brandt, 1833 (*Slovar'*, 61, 65).

TRIGÓNĂ s. f. „pisică de mare" — *Dasyatis pastinaca*, Linné, 1758 (Constanța) <ngr. *trygona* „id." (Papakonstantinou, *Check-list*, p. 257).

TRÎȚĂ s. f. „gingirică" — *Clupeonella cultrivensis*, Nordmann, 1840 (Constanța) <ngr. *thrissa* „id." (Kontopoulou, *Lexikon*, p. 406 ; vezi și Papakonstantinou, *Check-list*, p. 257), tc. *trița (balik)* „*id.*" (vezi Vasiliu, *Pești*, 275).

ȚĂRÂNCĂ s. f. Îl reține Antipa, *Fauna*, 181 și Vasiliu, *Pești*, 231, ca nume folosit de pescarii turtucăeni pentru a numi babușca (*Rutilus rutilus*, Linné, 1758). E rus. *taranka* „babușcă" (*Slovar'*, 187), ajuns la forma din titlu în urma unei etimologii populare.

ȚIGÁN s. m. „avat — *Aspius aspius*, Linné, 1758. E citat, ca „accesor", de Băcescu, *Pești*, 138, pentru jud. Giurgiu. Nu e legat, cum s-ar putea crede, de coloritul peștelui în cauză[44], întrucît acesta este „pe spate verzui-cenușiu, iar pe burtă și pe laturi argintiu" (Bușniță-Alexandrescu, *Atlas*, ediția a II-a, 1971, p. 73). Un lanț asociativ îl explică dintr-un alt nume dat ocazional pe Dunăre avatului pentru valoarea lui scăzută (are multe oase) : *pește-țigănesc*, ce pare a calchia tc. *cingene-balik*, denumirea curentă a lui *Aspius*.

ȚÎȘCÓV, *țușcóv* s. m. „obleț" — *Alburnus alburnus*, Linné, 1758 (Salcia, jud. Mehedinți ; citat și de Ionescu, *Agricultura*, 95). Antipa, *Pescăria*, 383, îl dă ca propriu oblețului mare (*Chalcalburnus chalcoides danubicus*, Antipa,

[44] Ca în cazul lui *țiganeă* „Leuciscus idus" și *țigănuș* „Umbra canina" (vezi Băcescu, *Pești*, 19, 157).

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

1909), în regiunea cataractelor Dunării (vezi și Băcescu *Peștii*, 56 și 135, unde e notat atît pentru *Chalcalburnus* cît și pentru *Alburnus* în zona Orșova-Dubova). În *Cartea pescarului*, p. 55, 56, se face următoarea diferențiere: *lișcov* „obleț mic" (Alburnus...) și *tușcov* „obleț mare" (Chalcalburnus...). Dicționarele care-l înregistrează nu-i dau etimologia. Provine din scr. *čiškov*, înregistrat ca nume al lui *Alburnus* de Stojičević, *Narodna imena ribe u Srbiji*, Belgrad, 1927, p. 29. În sîrbocroată, denumirile *čik*, *čikov*, *čiškov* sînt date ca proprii lui *Misgurnus fossilis*, Linné, 1758 (*Slovar'*, 203). Derivatele *čikov*, *čiškov* sînt citate și pentru *Perca fluviatilis*, Linné, 1758, și *Aspius aspius*, Linné, 1758 (*SLRib.*, 392 și 405). Atribuirea numelui *čikov (čiškov)* lui *Alburnus*, considerat „mișcare în persoană" (vezi *bîrzac*), devine explicabilă dacă avem în vedere că în vorbirea curentă el circulă cu sensul figurat „copil zburdalnic, neastîmpărat" (vezi *Dicționar sîrbocroat-român*, București, 1970).

ÚGOR s. m. „anghilă" — *Anguilla anguilla*, Linné, 1758 (Sulina, Crișan și Mahmudia, jud. Tulcea) < rus. *ugor'* „Anguilla..." (Dal', IV, 470; *Slovar'*, 214; Klykov, 68)[45].

VĂCĂR s. m. „porcușor" — *Gobio kessleri*, Dybowski, 1862 (Băcescu, *Peștii*, 147, pentru jud. Timiș și Vasiliu, *Peștii*, 176). În sîrbocroată, *govedar* are sensurile 1. „văcar", 2. „porcușor" — Gobio (*SLRib*, 71). Nu e exclus deci un calc, deși faptul ar fi tot atît de posibil, plecînd de la română, și pentru sîrbocroată. Credem că modelul sîrbocroat e susținut de circulația pe care *govedar* „porcușor" o are în această limbă.

VIREZÚB, *virózub* s. m. „morunaș" — *Vimba vimba carinata*, Pallas, 1811 (Sulina), „Rutilus frissi", Nordmann, 1840 (zona Razelmului — vezi Vasiliu, *Peștii*, 234) < rus., ucr. *virezub*, *virozub*, înregistrate ca nume de *ciprinidae* (Dal', I, 181, 310; Hr. I, 181; *Slovar'*, 184–186; Klykov, 14).

VÎRBICIOÁRĂ s. f. „Abramis sapa", Pallas, 1811 (Băcescu, *Peștii*, 57, pentru Vîrciorova, jud. Caraș-Severin). Derivat avînd la bază scr. *vrba* „salcie" (*vrbica* „sălcioară"). Relația semantică devine explicită dacă avem în vedere existența în ihtionimie a unor denumiri metaforice ca *frunza plopului* sau *foaia plopului*, indicînd îndeosebi puii de *Abramis brama*, Linné, 1758, și *Blicca bjoerkna*, Linné, 1758 (vezi Băcescu, *Peștii*, 29, *Terminologia*, 29, și Vasiliu, *Peștii*, 193). În sîrbocroată, întîlnim *vrbov list* „foaia salciei" pentru *Alburnus* (*SLRib*, 58). *Vîrbicioară*, semnificînd „cît frunza de salcie", va fi fost, mai întîi, numele puilor de *Abramis*. De altfel, după cum menționează un informator citat de Băcescu, *Peștii*, 57, „vîrbicioara seamănă cu bîrcuța, dar nu trece obișnuit de 25 cm și 100 gr".

ZMIOÁRCĂ, *mioánță*, *mioárță*, *smioárță*, *smiárță*, *zmioánță* s.f. 1. „chișcar" *Eudontomyzon danfordi*, Regan, 1911; 2. „țipar" — *Misgurnus fossilis*, Linné, 1758; 3. „zvîrlugă" — *Cobitis taenia*, Linné, 1758. Formele *mioánță*, *smiárță*, *zmioánță* „chișcar" (com. Nucet, jud. Dîmbovița), *smioárță* „țipar" (com. Pietroșani, jud. Teleorman și com. Găujani, jud. Giurgiu) au fost înregistrate de Băcescu, *Peștii*, 90 și 163, iar *mioárță*, *zmioárcă* „zvîrlugă", de noi, în com. Spanțov și la Zimnicea, jud. Teleorman și Gostinu, jud. Giurgiu. Au la bază

[45] Antonescu, *Peștii*, 1957, p. 157, precizează că întrucît anghila este un pește „rar întîlnit în apele noastre", pescarii nici nu-l prea cunosc; forma lui amintind aceea a chișcarului sau a țiparului, l-au botezat *țipar de mare* sau folosesc denumirea grecească *hel* sau pe cea lipoveneacă *ugori*". Vezi și Antipa, *Fauna*, 237.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

hg. *zmiónka, zmiórka, zmiorče*, înregistrate pentru *Cobilis, Misgurnus* și *Anguilla* de Gerov, II, 160; IV, 5; Drenski, 58, și în *Slovar'*, 203, 214. Confuzia dintre speciile în cauză e bine cunoscută (vezi Băcescu, *Peștii*, 164–167 și 178).

SIGLE ȘI ABREVIERI

Antipa, *Fauna* = Grigore Antipa, *Fauna ichtiologică a României*, București, 1909.

Antipa, *Pescăria* = Grigore Antipa, *Pescăria și pescuitul în România*, București, 1916.

Antonescu, *Peștii* = C. S. Antonescu, *Peștii din apele Republicii Populare Române*, București, 1957.

Băcescu, *Peștii* = M. Băcescu, *Peștii, așa cum îi vede țăranul pescar român*, București, 1942.

Băcescu, *Terminologia* = M. Băcescu, *Despre terminologia populară privind puietul și puii de pește*, în „Buletinul Institutului de Cercetări Piscicole", XIX, 1955, nr. 4.

Berlizov, *Leksika* = A.A. Berlizov, *Leksika rybal'stva ukrajinskych hovoriv nižnoho Podnistrovja*, Cernigov, 1951.

Bușniță-Alexandrescu, *Atlas* = Theodor Bușniță, I. Alexandrescu, *Atlasul peștilor din apele R.P.R.*, București, 1963, ediția a II-a, București, 1971.

Cartea pescarului = *Cartea pescarului sportiv*, București, 1960.

Dal' = Vladimir Dal', *Tolkovyj slovar' živogo velikorusskogo jazyka*, I–IV, Moskva, 1956.

Devedjian, *Pêche* = Karekin Devedjian, *Pêche et pêcheries en Turquie*, Constantinople, 1926.

Dicționar piscicol = Laurențiu Lustun, Ion Rădulescu, Vasile Voican, *Dicționar piscicol*, București, 1978.

Drenski = Penčo Drenski, *Ribite v Bălgarija*, Sofia, 1951.

Eck. = Eckhardt Sándor, *Magyar–francia szotar*, Budapest, 1958.

Gerov = Najden Gerov, *Rjačnik na bl'garskji jazyk'*, I–VI, Plovdiv, 1895–1908.

Gricenko, *Nazv.* = I.D. Gricenko, *Nazvanija ryb v govore russkich rybakov del'ty Dunaja*, în „Učenye zapiski", T. 71, filologičeskij sbornik, Kišinev, 1964.

Hr. = B. D. Hrinčenko, *Slovar' ukrainskogo jazyka*, Kiev, 1907.

Ioanid = G. Ioanid, *Dictionaru elino–romaneskŭ*, vol. I–II, București, 1864.

Ionescu, *Agricultura* = Ion Ionescu, *Agricultura română în județul Mehedinți*, București, 1868.

Klykov = A. S. Klykov, *Kratkij slovar' rybackich promyslovych slov*, Moskva, 1951.

Kontopoulou, *Lexikon* = Nicolaou Kontopoulou, *Lexikon ellino–gallikon*, Atena, 1930.

Panighiant, *Delta* = Eugen Panighiant, *Delta Dunării și Razelmul*, Editura UCFS, f. a.

Papakonstantinou, *Check – list* = Costas Papakonstantinou, *Check–list of marine fisches of Greece*, Athens, 1988.

Păltineanu, *Probleme* = Viorel Păltineanu, *Probleme ale denominării ihtionimice*, Rezumatul tezei de doctorat, Cluj-Napoca, 1980.

Radloff = W. Radloff, *Wersuch eines wörterbuches der türk–Dialekte*, I–IV, St. Petersburg, 1881–1911.

RND = Reșad Nuri Darago, *Nouveau dictionnaire turc-français*, Kannaat Yayinlari, 1961.

Sala, *Cu privire...* = Marius Sala, *Cu privire la terminologia marinărească*, în LR, IX, 1960, nr. 5.

Slovar' = G. U. Lindberg, A.S. Gerd, *Slovar' nazvanij presnovodnych ryb SSSR*, Leningrad, 1972.

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)

SLiRib = Velimir Mihejlović, Gordana Vuković, *Srpskohrvatska leksika ribarstva*, Novi Sad, 1977.
Spasova, *Za njakoi* = Ana Spasova, *Za njakoi ednakvi elementi v bălgarskata morska ribarska terminologijo*, în „Bălgarski ezik", 1965, nr. 4—5.
Symeonidis = Charalambos Symeonidis, *Der Vokalismus der griechischen Lehnwörter im Türkischen*, Thessaloniki, 1976.
Texte Dobrogea = *Texte dialectale și Glosar. Dobrogea*, București, 1987.
Țurlan, *Elemente* = Valentin Țurlan, *Elemente turcești și grecești în terminologia pescuitului în limba română*, în „Buletinul Universității din Galați", fasc. I, Științe sociale și umaniste, II, 1979.
Țurlan, *Note*, I = Valentin Țurlan, *Note pe marginea unor ihtionime românești* (I), în „Anuar de lingvistică și istorie literară", Iași, t. XXXI, 1986 — 1987, A.
Vasiliu, *Pești* = George D. Vasiliu, *Pești apelor noastre*, București, 1959.

NOTES SUR QUELQUES ICHTYONYMES ROUMAINS (II)

RÉSUMÉ

L'auteur continue la présentation de quelques ichtyonymes roumains de circulation restreinte, poursuivant surtout l'établissement des étymologies. La plupart des ichtyonymes pris en discussion ne sont attestés que dans les ouvrages d'ichtyologie : *anceáus, bălstrúg, belúgă, cenacóp, chiulúc, civíu, coliós, cordea, corosbină, cularíd, galeá, ghidrín, gúpă, icrán, jaltomeáră, labár, lijabóc, luci, murzác, ostreinós, pacós, puzanócă, sevriúgă, sinét, singhil, smaríd, spáros, trigónă, virezúb*. Parmi les données enregistrées dans les dictionnaires linguistiques ou dans d'autres ouvrages de ce genre, seuls ont retenu l'attention les cas sans étymologies, ou dont les étymologies demandaient encore à être argumentées ou même corigées : *bacaliár, bicióc, bîrcă, boțóc, buț, caraghióz, ceáce, chílcă, ciobănáș, círos, cîrjáncă, costráș, foác, fusár, ilár, jai, mitroácă, platarín, plăștáică, rizeáfcă, ribiță, rus, somn, sudúc, știpár, tarășcă, tiúlcă, tirpác, țîșcóv*.

Facultatea de Litere și Științe
Universitatea „Dunărea de Jos"
Galați, Str. Domnească, nr. 47

BDD-A1362 © 1988-1991 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:47 UTC)